

Drie jaar sinds COVID-19: Leervertraging in bovenbouw hardnekkig

Citation for published version (APA):

Haelermans, C., van Vugt, L., Abbink, H., Baumann, S., & Hendrikse, A. (2023). *Drie jaar sinds COVID-19: Leervertraging in bovenbouw hardnekkig*. Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek. ROA External Reports NCO Factsheet No. 003

Document status and date:

Published: 30/11/2023

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Drie jaar sinds COVID-19: Leervertraging in bovenbouw hardnekkig

Dit is de zevende reeks factsheets waarin we kijken naar de leerontwikkeling van leerlingen in het primair onderwijs vóór en sinds de COVID-19-crisis. Tijdens de COVID-19 pandemie werden scholen en leerlingen geconfronteerd met schoolsluitingen, afstandsonderwijs en lesuitval. Hoewel deze ingrijpende periode steeds verder op de achtergrond raakt, blijft het belangrijk de leerontwikkeling te blijven volgen. In deze factsheet komen de volgende vragen aan bod: Hoe gaat het met de leergroei van Nederlandse leerlingen wanneer we kijken naar begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde in het schooljaar 2022/2023 ten opzichte van de periode vóór COVID-19? En hoe staat dat in verhouding tot de leergroei in de daartussen liggende schooljaren 2020/2021 en 2021/2022?

In deze factsheet kijken we naar de landelijke cijfers voor de Cito-vaardigheidsscores van leerlingen op de domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde. We volgen hier geen leerlingen door de tijd, maar kijken naar de leergroei in een bepaald schooljaar, van leerlingen die in dat schooljaar in groep 4 tot en met 7 zitten.

Om de leergroei sinds COVID-19 te bepalen, berekenen we de leergroei van de drie afzonderlijke tussenliggende jaren tussen de E-toets in 2019/2020 en de E-toets in 2022/2023 (=sinds COVID-19). We vergelijken dit met de 'normale' leergroei in de periode vóór COVID-19: van de E-toets van 2016/2017 naar de E-toets in 2017/2018 én van de E-toets van 2017/2018 naar de E-toets in 2018/2019 (= vóór COVID-19).¹

Om de leergroei tussen domeinen makkelijker te kunnen vergelijken, laten we naast de absolute gemiddeldes ook gestandaardiseerde gemiddeldes van de leergroei zien. Op deze manier kan de leergroei op dezelfde schaal vergeleken worden, waarbij de gemiddelde leergroei vóór COVID-19 de 0-lijn is. Zo kunnen we in de rechterdelen van de figuren zien wat de afwijking in de leergroei is ten opzichte van de periode vóór COVID-19 (de verticale 0-lijn), en bij welk domein die afwijking het grootste is.²

De resultaten in deze factsheet zijn niet een-op-een te vergelijken met voorgaande factsheets over de afzonderlijke schooljaren sinds COVID-19.

Deze factsheet is substantieel anders dan die eerdere factsheets, waarin we leerlingen volgden tijdens de gehele periode sinds de start van COVID-19. Door databeperkingen is dat helaas niet meer mogelijk, en kunnen we geen cumulatieve effecten meer laten zien.

Highlights

- De ontwikkeling in leergroei zit in het derde schooljaar sinds COVID-19 - gemiddeld gezien over groep 4 tot en met 7 - weer op hetzelfde niveau als in de periode vóór COVID-19 voor begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde.
- Echter is de leervertraging die in het eerste halfjaar sinds COVID-19 is ontstaan nog niet volledig weggewerkt.
- Wanneer we kijken naar de afzonderlijke groepen en het derde schooljaar sinds COVID-19 met de periode vóór COVID-19 vergelijken, zien we:
 - » Een (licht) hogere leergroei op alle drie de domeinen bij groep 4-leerlingen.
 - » Een hogere leergroei bij begrijpend lezen bij groep 5-leerlingen.
 - » Een leervertraging op alle drie de domeinen bij groep 6-leerlingen.
 - » Een leervertraging bij begrijpend lezen en rekenen-wiskunde bij groep 7-leerlingen.

Wat kunnen we niet afleiden uit deze factsheet?

- Hoe de leergroei van eenzelfde leerling zich ontwikkeld heeft door de tijd. Het gaat namelijk om verschillende leerlingen in de drie afzonderlijke schooljaren. Zie voor de berekening van de leergroei van dezelfde leerlingen over de gehele COVID-periode Factsheets 2023-1 en 2023-2.
- Wat het verschil in de totale leergroei over de drie schooljaren sinds COVID-19 is. Doordat het verschillende leerlingen betreft is het niet mogelijk om het verschil in de leergroei van de drie afzonderlijke schooljaren bij elkaar op te tellen.

Wat kunnen we wél met de informatie uit deze factsheet?

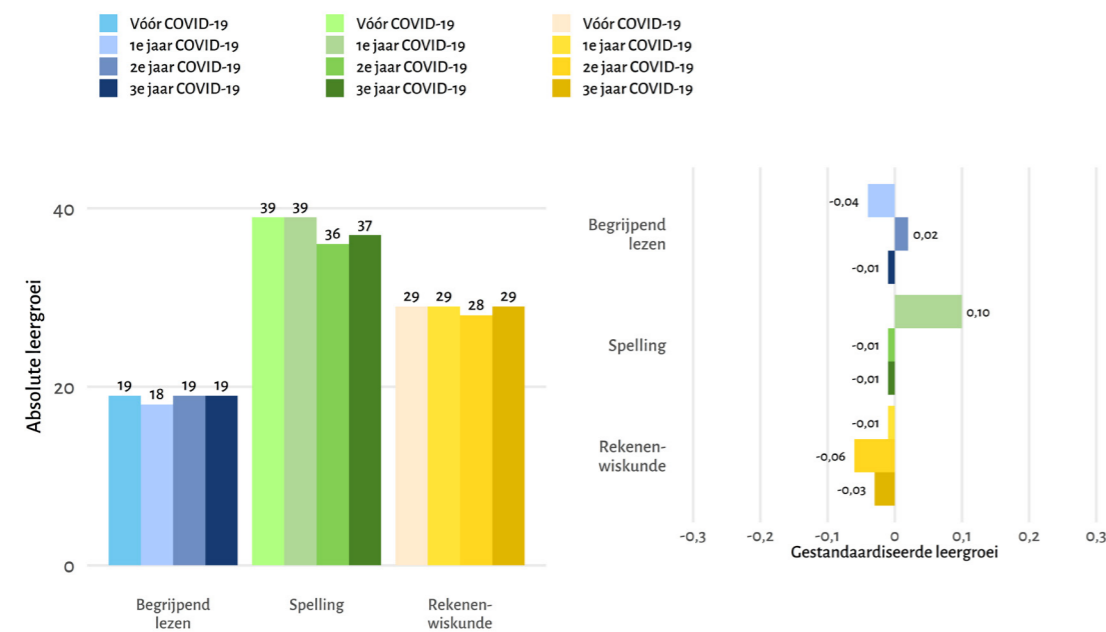
- De leergroei van leerlingen in drie afzonderlijke schooljaren sinds COVID-19 vergelijken met de leergroei vóór COVID-19.
- De leergroei van leerlingen tussen de drie afzonderlijke schooljaren met elkaar vergelijken. Bijvoorbeeld: In hoeverre wijkt de leergroei van leerlingen in groep 6 in het derde schooljaar sinds COVID-19 af van de leergroei van de groep-6-leerlingen in het eerste of tweede schooljaar sinds COVID-19?

Zijn de gevonden effecten drie jaar sinds de COVID-19-crisis nu groot of klein?

Om hier antwoord op te geven kunnen we kijken naar de grootte van het effect. We spreken over kleine effecten wanneer de standaarddeviatie (SD) kleiner is dan 0,05 SD. We spreken over middelgrote effecten wanneer het effect tussen 0,05 en 0,20 SD valt en van grote effecten wanneer het effect groter is dan 0,20 SD.³

Figuur 1 laat de gemiddelde leergroei zien voor de drie domeinen begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde, en vergelijkt deze met de periode vóór COVID-19. Voor spelling was er in het eerste schooljaar sinds COVID-19 een leergroei van 0,10 standaarddeviaties ten opzichte van de periode vóór COVID-19. Voor rekenen-wiskunde zien we een leervertraging in het tweede schooljaar sinds COVID-19 ten opzichte van de periode vóór COVID-19. Echter, **Figuur 1** laat zien dat in het derde schooljaar sinds COVID-19 er geen betekenisvolle verschillen in leergroei meer zijn wanneer we dit vergelijken met de periode vóór COVID-19. Dit is het geval voor begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde.

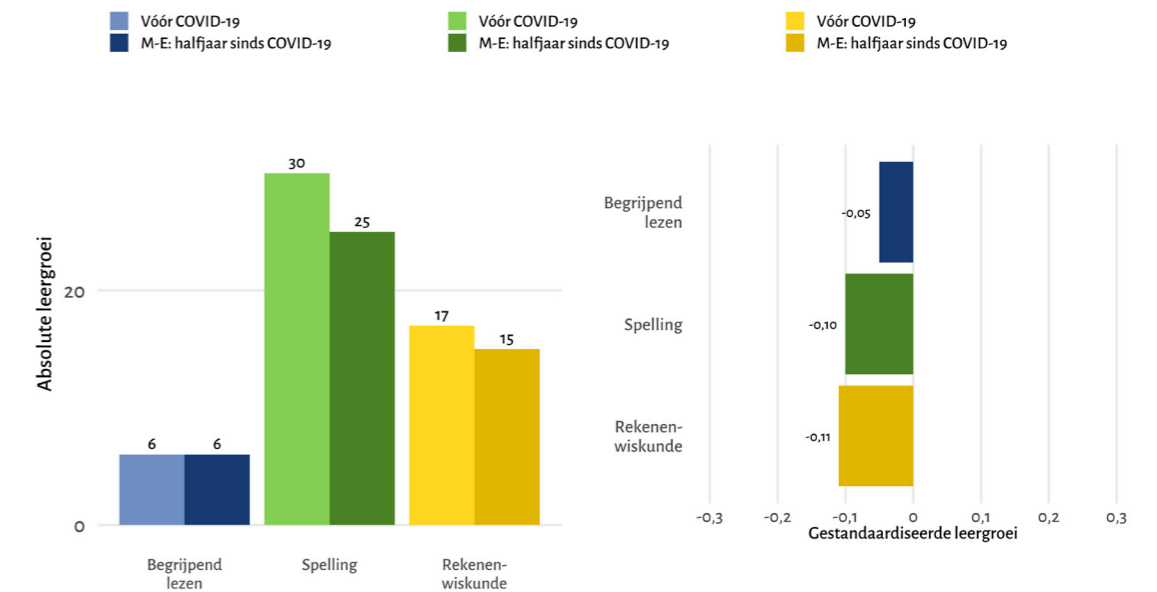
Figuur 1. Gemiddelde leergroei tussen E- en E-toets begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut (links) en gestandaardiseerd verschil (rechts; t.o.v. periode vóór COVID-19)

Door de afronding van cijfers kunnen op het oog de waardes van de absolute leergroei afwijken van de waardes van de gestandaardiseerde leergroei.

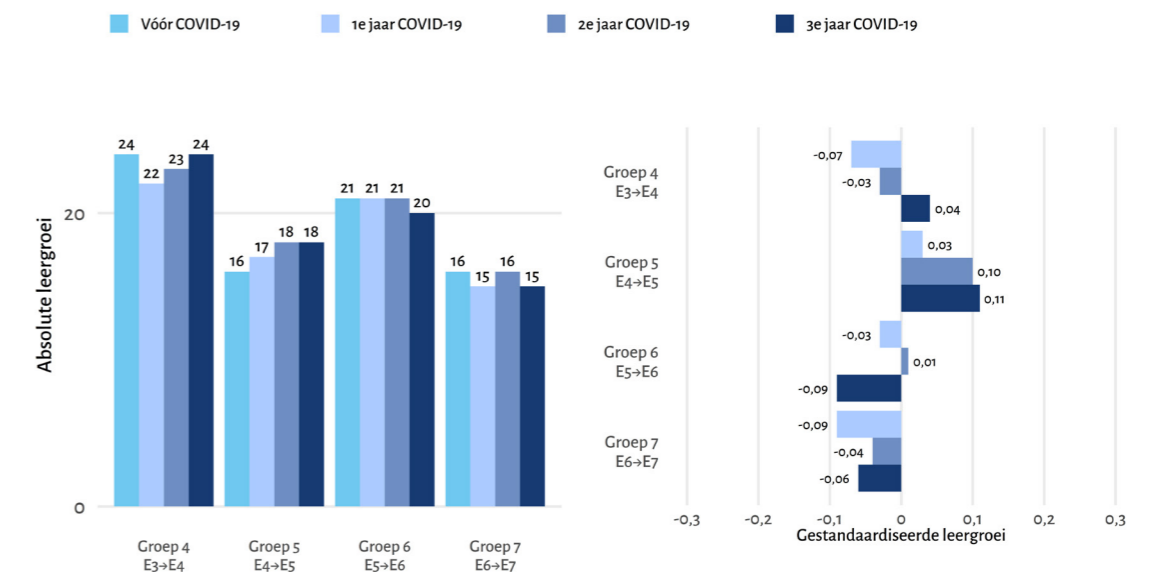
Op basis van enkel **Figuur 1** vinden we weinig betekenisvolle afwijkingen meer. Echter, in het eerste half jaar sinds COVID-19 was deze er wel. Daarom blikken we even terug op de leervertraging die er toen was in **Figuur 2**. Voor begrijpend lezen was de leervertraging 0,05 standaarddeviaties, voor spelling 0,10 en voor rekenen-wiskunde 0,11 standaarddeviaties. Dit betekent dat de grootste leervertraging is ontstaan tijdens het eerste halfjaar na COVID-19. **Figuur 1** laat zien dat er gemiddeld genomen niet heel veel vertraging is bijgekomen in de schooljaren daarna. Maar omdat **Figuur 1** een algemeen figuur is, is het wel van belang om te kijken of er binnen groepen nog betekenisvolle afwijkingen in de leergroei aanwezig zijn.

Figuur 2. Gemiddelde leergroei tussen M- en E-toets begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut (links) en gestandaardiseerd verschil (rechts; t.o.v. periode vóór COVID-19)

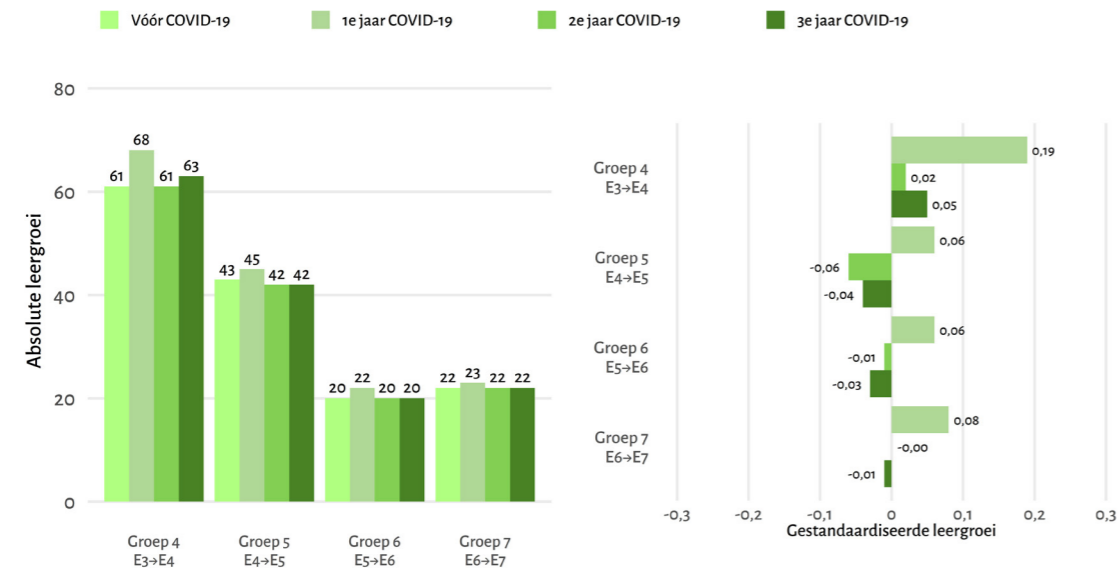
In de volgende figuren vergelijken we de leergroei van leerlingen in verschillende groepen tijdens de drie afzonderlijke schooljaren sinds het begin van de COVID-19-crisis met leerlingen in dezelfde groepen vóór COVID-19. **Figuur 3** laat de resultaten voor begrijpend lezen zien. Hier zien we een leervertraging bij de groep 6- en groep 7-leerlingen in het derde schooljaar sinds COVID-19 in vergelijking met de periode vóór COVID-19. Bij groep 5-leerlingen zien we in zowel het tweede als ook het derde schooljaar sinds COVID-19 een toename van de leergroei. Tenslotte, de leergroei van groep 4-leerlingen bevindt zich in het derde schooljaar weer rond hetzelfde niveau als vóór COVID-19.

Figuur 3. Gemiddelde leergroei begrijpend lezen tussen E- en E-toets per groep: absoluut (links) en gestandaardiseerd verschil (rechts; t.o.v. periode vóór COVID-19)

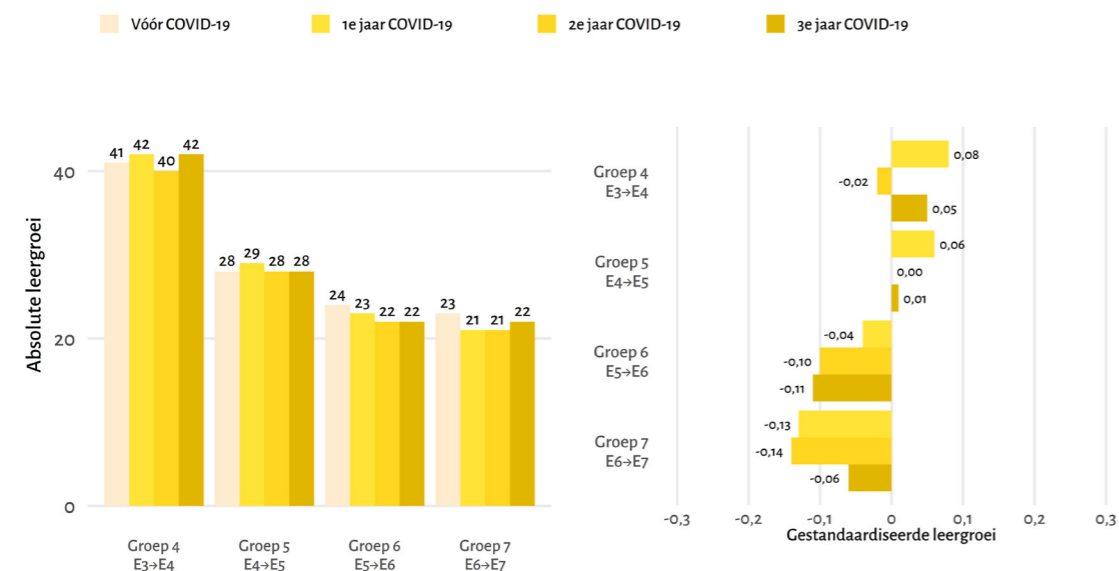
In **Figuur 4** laten we de resultaten voor spelling zien. In het eerste schooljaar sinds COVID-19 hebben alle leerlingen, ongeacht de groep, een leergroei doorgemaakt ten opzichte van de periode vóór COVID-19. In het tweede en derde schooljaar sinds COVID-19 zien we dat het verschil met de periode vóór COVID-19 minder groot is geworden en in de meeste gevallen zelfs niet meer betekenisvol afwijkt.

Figuur 4. Gemiddelde leergroei **spelling** tussen E- en E-toets per groep: absoluut (links) en gestandaardiseerd verschil (rechts; t.o.v. periode vóór COVID-19)

In **Figuur 5** zien we dat alleen de leerlingen van groep 6 en 7 nog steeds een leervertraging doormaken sinds COVID-19. Opvallend is wel dat de leergroei van de leerlingen in groep 4 en groep 5 is afgenomen tussen het eerste en derde schooljaar sinds COVID-19. De verschillen zijn zelfs niet meer betekenisvol verschillend in vergelijking met de periode vóór COVID-19.

Figuur 5. Gemiddelde leergroei **rekenen-wiskunde** tussen E- en E-toets per groep: absoluut (links) en gestandaardiseerd verschil (rechts; t.o.v. periode vóór COVID-19)

Let op

Bij de interpretatie van de gepresenteerde gegevens is het belangrijk om de volgende nuances aan te brengen:

- De resultaten in deze factsheet kunnen afwijken van voorgaande factsheets omdat we naar drie afzonderlijke jaren sinds COVID-19 kijken en deze drie jaren de drie volledige schooljaren betreffen sinds de start van de COVID-19 crisis.
- We hebben alleen gegevens over de vaardigheden in begrijpend lezen, spelling en reken-wiskunde. We hebben geen gegevens over hoe de leergroei bij andere vakken zich ontwikkeld heeft en of de ontwikkeling in de kerndomeinen mogelijk ten koste is gegaan van de andere vakken en/of andere ontwikkelingsgebieden.
- We hebben geen gegevens over de gevolgen van de COVID-19-crisis op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.
- Naarmate COVID-19 steeds verder op de achtergrond raakt, wordt het ook moeilijker veranderingen in de leergroei toe te schrijven aan de gevolgen van COVID-19.

Eindnoten

- We laten het schooljaar 2019/2020 (E-toets van 2018/2019 naar de E-toets in 2019/2020) buiten beschouwing omdat COVID-19 halverwege dit schooljaar begon en het daarmee geen zuiver vóór of sinds COVID-19-schooljaar is.
- Voor verdere uitleg zie de Technische Toelichting op www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets-leergroei.
- Kraft, M.A. (2020). Interpreting Effect Sizes of Education Interventions. *Educational Researcher*, 49 (4), 241-253. <https://scholar.harvard.edu/mkraft/publications/interpreting-effect-sizes-education-interventions>.
- Hoewel we groepen met één groep aanduiden wordt in de berekening van de leergroei de laatste toets van de vorige groep meegenomen. Dus als we het hebben over de leergroei in groep 6 dan gaat dit over de leergroei tussen de E-toets in groep 5 en de E-toets in groep 6 een jaar later.